

Ert datum:
2020-09-30

Datum:
2021-01-22

Er ref:
S2020/06592

Diarienummer:
UHM-2020-0224

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: s.sof@regeringskansliet.se.

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Upphandlingsmyndigheten yttrar sig härmed över ovan nämnda betänkande.

Yttrandet lämnas utifrån myndighetens uppdrag att utveckla och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter. Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samt att ge vägledning till kommuner och regioner i statsstödsfrågor. Yttrandet fokuserar därför uteslutande på de delar av betänkandet som rör offentlig upphandling.

11. Kvalitet inom socialtjänsten

Utredningen föreslår bland annat att verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Upphandlingsmyndigheten vill i det sammanhanget lyfta fram vikten av uppföljning av upphandlade avtal och att det därvid är av avgörande betydelse att hänsyn tas till användarnas åsikter.

Marknaden för hem för vård eller boende (HVB) utgörs till stor del av kommunernas inköp. Många kommuner upplever problem vid HVB-upphandlingar. Det handlar bland annat om svårigheter att formulera tydliga och relevanta krav samt svårigheter att vid utvärderingen urskilja skillnader i kvalitet.

För att formulera relevanta krav är det viktigt att kartlägga vilka behov som ska tillgodoses genom inköpet. Kommunen måste kartlägga hur behoven ser ut och genomföra en behovsanalys. Frågor att fundera kring i behovsanalysen är bland annat vad som har fungerat bra respektive mindre bra i nuvarande avtal och om det finns några lärdomar att hämta från avtalen. Det är svårt att genomföra en analys av kvaliteten av tidigare avtal om det inte tas hänsyn till användarnas åsikter. Det vill säga till exempel de barn som bor eller har bott på hemmen måste få uttrycka sina åsikter. Användarnas åsikter utgör därvid ett perspektiv bland flera när kraven formuleras. Med en noggrann uppföljning och utvärdering av avtal kan

Ert datum:
2020-09-30

Datum:
2021-01-22

Er ref:
S2020/06592

Diarienummer:
UHM-2020-0224

upphandlingarna hela tiden förbättras. Det medverkar till att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet.

Samma resonemang som ovan gäller även vid upphandling av skyddat boende, då det är viktigt att de personer som bor där, oftast kvinnor, får föra fram sina synpunkter på boendets kvalitet.

21 Samverkan mellan kommuner

Enligt Upphandlingsmyndighetens erfarenhet finns det ett starkt önskemål om, och behov av, samverkan mellan kommuner. Upphandlingsmyndigheten delar utredningens bedömning att möjligheterna och förutsättningarna för kommuner att samarbeta och samverka har stärkts genom den rätt till generell avtalssamverkan som införts i kommunallagens 9 kap. 37 §. Upphandlingsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag att det i socialtjänstlagen upplysningsvis hänvisas till regleringen i 9 kap. 37 § kommunallagen samt de förslag till förtydliganden som utredningen föreslår i detta sammanhang.

Upphandlingsmyndigheten vill även lyfta fram betydelsen av informell samverkan, beställarnätverk m.m. för att mer effektivt kunna uppnå de mål som eftersträvas.

Hamburgsamarbeten

Upphandlingsmyndigheten delar utredningens beskrivning av förutsättningarna för att tillämpa undantaget i 3 kap. 17 § LOU, det s.k. Hamburgundantaget. Som utredningen anger är det inte klarlagt exakt vad som ska anses vara en offentlig tjänst. Som utredningen också anger är det framför allt samverkan kring s.k. stödtjänster där rättsläget har ansetts vara osäkert. Upphandlingsmyndigheten vill dock i det sammanhanget kommentera att det på senare tid har kommit praxis från EU-domstolen som till viss del klargör denna fråga. I mål C-796/18 *Stadt Köln* klargör EU-domstolen att ett samarbete under vissa förutsättningar kan avse s.k. stödtjänster.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Jurist Sofia Mårtensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Anders Asplund och hållbarhetsspecialist Ellionor Triay Strömvall deltagit.

Inger Ek

Sofia Mårtensson